

Záróvizsga kérdések a törzsanyag köréből

PTE BTK Szociálpolitika mesterképzési szak

(1) Mutassa be, hogy a 21. század elején milyen trendek jellemzik a jóléti államot!

- Regionalizáció, globalizáció, válságjelenségek
- Változások az állam, a gazdaság, a munka és a szociálpolitika viszonyában
- A jóléti állam modelljének változatai: esélyteremtő, ill. neoweber-i állam
- *Habermas, Jürgen: Az európai nemzetállam és a globalizáció hatásai. Magyar Kisebbség, VI. évfolyam, 2004. 4. szám.*
- *Ladányi János, Szelényi Iván: Vázlat az "esélyteremtő állam" elméletéhez. Gazdaság XXX. évf., 1997. 1. sz., tavasz 68-79.*
- *Lorenz, Walter: A szociális munka és az új társadalmi rend: a szolidaritást gyengítő neoliberalizmus elutasítása. Esély 2008/1.*
- *Molnár Margit (2009): A szociális jogok aktuális kérdései. Pécs, PTE 19-23.o.*

(2) Mutassa be a társadalmi problémák megfogalmazásának és a szociálpolitikai programok létrejöttének folyamatát – egy konkrét példán keresztül!

- a társadalmi problémák értelmezésére szolgáló fő nézőpontok illetve elméletek
- a társadalmi problémák definiálásának folyamata
- a probléma kezelésére irányuló igények megfogalmazása és érvényesítése
- a szükséglet, a rászorultság, a célcsoport és a jogosultság meghatározása
- a szakpolitikai folyamat elemzése, a programalkotásra ható faktorok bemutatása
- *Krémer Balázs: Bevezetés a szociálpolitikába. Budapest, Napvilág Kiadó, 2009.*
- *Lakner Zoltán: Versengő célok, versengő elvek. Lakáspolitikai és politikai motivációk 1990–2003. Esély 2003/6.*
- *Muraközi Balázs: A jóléti programok megítélése és a rasszista attitűdök. Esély, 2007. 1.szám*
- *Róbert Péter; Nagy Ildikó: Újraelosztó állam, vagy öngondoskodó polgár? Társadalompolitikai tanulmányok, TÁRKI 1998 Budapest*
- *Szöllősi Gábor: A gyermekvédelmi probléma mint társadalmi konstrukció. Esély, 2003. évi 2. szám 75-95.o.*
- *Tomka Béla: Rászorultsági elv vagy általános szociális jogok? Esély, 2006/5/20–42*

(3) Mutassa be a szegénység elméleti és gyakorlati aspektusait a mai Magyarországon!

- a szegénység-probléma hétköznapi és elméleti nézőpontjai,
- a szegénység okai és társadalmi funkciói
- a szegénység mérésének módszerei
- szegénység-kutatások Magyarországon és Európában
- szegénység elleni programok típusai és céljai

- Darvas Ágnes – Tausz Katalin (2006): *Gyermek-szegénység, Demos Magyarország, Budapest <http://www.gyerekesely.hu>*
- Ferge Zsuzsa: *Miért szokatlanul nagyok a magyarországi egyenlőtlenségek? Esély 2008/2.*
- Gábos András: *A gyermekszegénység csökkentését célzó kormányzati beavatkozások. Esély 2009/5.*
- Kemény István (2003): *Válság után, szegények, munkanélküliek, cigányok, versenyképtelenek. Esély, 2003/2. szám*
- Townsend, P.(1991): *Szegénységelméletek. In: Ferge Zs., Lévai K. (szerk) A jóléti állam, ELTE- T-Twins Kiadó, 183-194. o.*

(4) Elemezze a társadalmi kirekesztettséget európai kontextusban!

- a társadalmi kirekesztés kategóriájának eredete, értelmezései, kapcsolata más kategóriákkal (kiilleszkedés, integráció, depriváció, szegénység)
 - a kirekesztettség mérésének módszerei
 - kirekesztettség-kutatások Európában
 - a társadalmi befogadást célzó európai és hazai politikák
- *Daly, Mary: Merre tart az EU szociálpolitikája? Esély 2009/1.*
 - *Havasi Éva: Szegénység és társadalmi kirekesztettség a mai Magyarországon. Szociológiai Szemle 2002/4. 51–71.*
 - *Nemzeti Stratégia és Nemzeti Stratégiai jelentés a szociális védelemről és a társadalmi összetartozásról. www.szmm.gov.hu*
 - *Sen, Amartya: Társadalmi kirekesztés: Fogalom, alkalmazás és vizsgálat I. Esély 2003/6.*
 - *Sen, Amartya: Társadalmi kirekesztés: Fogalom, alkalmazás és vizsgálat II. Esély 2004/1.*
 - *Szalai Júlia: A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországon. Szociológiai Szemle 2002/4.*

(5) Elemezze a szociális jövedelemtranszfereket, mint szociálpolitikai eszközöket!

- A szociális biztonsági hálóval kapcsolatos felfogások
 - A szociális jövedelemtranszferek típusainak bemutatása, hazai példák felsorolása
 - A jövedelemtranszferek hatásai
 - Értékek és érdekek a szakpolitikai viták hátterében
 - A természetben nyújtott ellátások, valamint a feltételhez kötött segélyek kérdései
- *Atkinson, Anthony B.: A szociális biztonsági háló Esély, 1992/2/3–28*
 - *Cerami, Alfio: Változó Közép-Európa: a jólét és a szociális segélyezés kialakuló modelljei. Esély 2009/1.*
 - *Gyulavári Tamás, Krémer Balázs: Miért áttekinthetetlen a pénzügyi szociális ellátások rendszere? Esély 2006/2.*
 - *Havasi Éva: A transzferjövedelmek szerepe a szegénység csökkentésében Esély 2005/4.*
 - *Jensen, Carsten: A jóléti szolgáltatások és transzferek világi. Esély 2009/6.*
 - *Semjén András: A pénzügyi jóléti támogatások ösztönzési hatásai. Közgazdasági Szemle 1996/10.*

(6) Mutassa be a szociális szolgáltatások alapvető szociálpolitikai kérdéseit!

- a hazai ellátási struktúra kialakulása, a rendszer problémái
- szükségletek, hatékonyság, az ellátásokhoz való hozzájutás kérdései
- a szociális szolgáltatások szervezésének modelljei
- a hazai kistérségi feladatellátás kérdései
- *Bugarszki Zsolt: A szociális szolgáltatások várható alakulása - 2005-2015. in: Stratégiai kutatások - Magyarország 2015. A társadalmi kohézió erősítése (szerk: Tausz Katalin) Új Mandátum Könyvkiadó, 2006.*
- *Horváth M. Tamás: Helyi közszolgáltatások szervezése Dialóg Campus Kiadó, Budapest - Pécs, 2002. (2. rész, 73-118.)*
- *Kökényesi József (szerk.): Közszolgáltatások szervezése és igazgatása. Tankönyv a köztisztviselők továbbképzéséhez. Budapest, 2007.*
- *Pataki Éva: A minőségbiztosítás: gyógymód avagy szépségtapasz? Esély, 2007. augusztus .*
- *Juhász Gábor, Tausz Katalin: A forrásokhoz, jogokhoz, árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést akadályozó tényezők a szociális igazgatásban.*

(7) Elemezze a munka világában való részvétel és a szociális ellátások közötti viszonyrendszert, mutassa be a közfoglalkoztatás egyes aspektusait!

- a hazai munkaerőpiac és foglalkoztatottság aktuális adatai, trendjei, problémái
- az egyén foglalkoztatási esélyeit meghatározó társadalmi tényezők és feltételek
- a szociális ellátás igénybevételének hatása a munkavállalásra
- a közfoglalkoztatás céljai és hatásai
- *Az „Út a munkához” program első évének eredményei. Esély 2010/1. tematikus szám*
- *Fazekas Károly: Az aktív korú állástalanok rendszeres szociális segélyezésével és közcélú foglalkoztatásával kapcsolatos önkormányzati tapasztalatok. Budapesti Munkagazdaságtani Füzetek BWP. 2001/9*
- *Kollányi Zsófia (szerk.): A hal és a háló. Segélyezés és munka Európa országaiban. 2008. július <http://www.demos.hu/Letoltes>*
- *Molnár Margit (2009): A szociális jogok aktuális kérdései. Pécs, PTE 68-100.o.*
- *Zám Mária: A szociális biztonság, a foglalkoztatás rendszerének átalakulása a községekben. (Az önkormányzatok foglalkoztatási stratégiái, szerepük a munkanélküliség kezelésében) Szociális Munka 15. 4. (2003.) p. 3-26.*

(8) Mutassa be a szociális tervezési tevékenység alapvető kérdéseit a helyi önkormányzati tervezés példáján keresztül!

- a szociális tervezés funkciója, folyamatai, hazai típusai
- a szükségletfelmérés funkciója és módszerei
- egy konkrét szociálpolitikai tervezési folyamat bemutatása, a szakpolitikai illetve technikai elemek azonosítása
- *Kovács Katalin, Somlyódy Edit (szerk.): Független: közszolgáltatás-szervezés a kistérségek világában. Budapest : KSZK ROP 3.1.1. Programigazgatóság, 2008.*
- *M. Lippai Éva – Pelle József – Szöllősi Gábor – Zolnay János: Segédkönyv a szociálpolitika helyi kialakításához, DHV Magyarország Kft.*
- *Németh Jenő (szerk.): Kistérségi tervezési módszertan. Budapest, BM-MKI 2006.*

- *Zám Mária: Szociálpolitika és helyi önkormányzatok. Szociális stratégiai tervezés. (Polisz Bt. Budapest, 1993.)*